

Sygn. akt I ACa 1114/14

Sygn. akt I ACz 1488/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Telewizji (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko S. B.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 12 maja 2014 r. sygn. akt I C 1565/13 oraz zażalenia pozwanego na postanowienie tego Sądu z dnia 9 kwietnia 2014r.

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **w punkcie I oddala powództwo w zakresie żądania pozbawienia wykonalności wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r. (sygn. akt. I C 784/07) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. (sygn. akt. I ACa 526/13, I ACz 782/13);**

b) **w punkcie II zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 4.428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) w tym 828 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów zastępstwa procesowego;**

c) **uchyla punkt III;**

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. umarza postępowanie zażalenkowe;

4. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 3.321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych) w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów postępowania odwoławczego;

5. nakazuje ściągnąć od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 3.750 zł (trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt złotych) tytułem opłaty sądowej od apelacji od której pozwany był zwolniony.

Sygn. akt I A Ca 1114/14

Sygn. akt I A Cz 1488/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa Telewizja (...) S.A. w W. w pozwie z dnia 11 września 2013 r. przeciwko S. B. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, tj. wyroków: Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 25 października 2004 r., sygn. akt I C 1771/01, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt I ACa 979/05, Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 r., sygn. akt III CSK 358/06, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt I ACa 459/07, Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, I ACz 782/13, z powództwa S. B. przeciwko Telewizji (...) S.A. w W. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę. Wniosła również o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych..

W uzasadnieniu wskazała, że wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, I ACz 782/13 Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07 w ten sposób, że zasądził od strony powodowej Telewizji (...) S.A. na rzecz pozwanego S. B. kwotę 40.000 zł z ustawowymi odsetkami. W dniu 3 listopada 2005 r. strona powodowa realizując prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt I ACa 979/05 (następnie uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 r., sygn. akt III CSK 358/06, w części oddalającej apelację oraz orzekającej o kosztach procesu) wypłaciła na rzecz pozwanego kwotę 75.000 zł wraz z odsetkami w kwocie 10.112,42 zł. Pismem z dnia 30 sierpnia 2013 r. Komornik zawiadomił ją o wszczęciu postępowania egzekucyjnego w oparciu o ww. tytuł wykonawczy. Wyjaśniła, że żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności opiera na fakcie wygaśnięcia egzekwowanej wierzytelności na skutek potrącenia wzajemnych wierzytelności stron i oświadczyła, że potrąca swoją wierzytelność z niższą wierzytelnością pozwanego.

Pozwany S. B. w piśmie z dnia 30 września 2013 r. (oraz z dnia 24 kwietnia 2014 r.) wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł, że poza sporem pozostaje fakt, że strona powodowa przekazała mu ww. kwotę (75.000 zł) wraz z odsetkami niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia w tej sprawie. Zdaniem pozwanego zgodnie z brzmieniem prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 września 2013 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2012 r. powód winien spełnić na jego rzecz dodatkowe świadczenie w kwocie 40.000 zł.

W piśmie procesowym z dnia 5 lutego 2013 r., stanowiącym uzupełnienie odpowiedzi na pozew (i w oświadczeniach złożonych do protokołów rozpraw w dniu 9 kwietnia 2014 r. i w dniu 12 maja 2014 r.) pełnomocnik pozwanego z urzędu wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Podniósł, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zarówno bowiem Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07, jak i Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 16 lipca 2013 r. (i w uzasadnieniach) nie wspomniały, że pozwanemu nie należy się zasądzona kwota 40.000 zł. Sądy te wiedziały, że pozwany otrzymał już kwotę 75.000 zł wraz odsetkami. Gdyby uznały, że dalsze kwoty mu się nie należą, to kwoty te nie zostałyby przez te Sądy zasądzone. Nie ma tam też mowy o potrąceniu, na które powołuje się obecnie strona powodowa. Decydujące znaczenie dla niniejszej sprawy ma postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, którym odmówiono pozwanemu

zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu stwierdzono, że na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. zasądzono na jego rzecz kwotę 40.000 zł, wyrok ten jest prawomocny, a zatem pozwany powinien otrzymać już powyższe świadczenie lub też może go dochodzić na drodze postępowania egzekucyjnego. W przeciwnym razie pozbawiono by go możliwości obrony swoich praw przed Sądem Najwyższym. Słusznie zresztą Sądy zasądziły pozwanemu dalsze kwoty. Od czasu wypłaty kwoty 75.000 zł i odsetek w kwocie 10.122,42 zł upłynął znaczny okres czasu, w którym pozwany doznał ogromu krzywd, które trwają nadal.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 maja 2014r, sygn. akt IC 1565/13:

1/ pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy: wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 25 października 2004 r. (sygn. akt I C 1771/01), wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 października 2005 r. (sygn. akt I ACa 979/05), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 r. (sygn. akt III CSK 358/06), wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 maja 2007 r. (sygn. akt I ACa 459/07), wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r. (sygn. akt I C 784/07), wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. (sygn. akt I ACa 526/13, I ACz 782/13);

2/ zasądził od pozwanego S. B. na rzecz strony powodowej Telewizji (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 8658 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

3/ przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata A. Ż. kwotę 4428 złotych tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

W dniu 3 listopada 2005 r. strona powodowa wypłaciła pozwanemu kwotę 75.000 zł wraz odsetkami ustawowymi realizując prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt I ACa 979/05 (okoliczność bezsporna).

Wyrokiem z dnia 25 października 2004 r., sygn. akt I C 1771/01 Sąd Okręgowy w Krakowie w pkt I zobowiązał stronę powodową do opublikowania we wskazanych dziennikach ogłoszenia, w pkt II zobowiązał ją do wyemitowania tego oświadczenia we wskazanym programie telewizyjnym, w pkt III zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 125.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 października 2004 r. do dnia zapłaty, w pkt IV oddalił powództwo w zakresie żądania zapłaty kwoty 75.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, w pkt V umorzył postępowanie w pozostałym zakresie, a w pkt VI-VIII rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt I ACa 979/05 - na skutek apelacji strony powodowej (...) S.A. - zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i II (w zakresie oświadczenia), w pkt III kwotę 125.000 zł zastąpił kwotą 75.000 zł, w pkt IV kwotę 75.000 zł zastąpił kwotą 125.000 zł, zmienił też wyrzeczenie w zakresie kosztów procesu (pkt VI i VIII). W pozostałym zakresie apelację oddalił i wyrzekł co do kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 19 stycznia 2007 r., sygn. akt III CSK 358/06 - na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej (...) S.A. - uchylił ww. wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację oraz orzekającej o kosztach procesu i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt I ACa 459/07 uchylił zaskarżony wyrok z dnia 25 października 2004, sygn. akt I C 1771/01 w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu (w pkt I, II, III, VI, VII i VIII) i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu też rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07 w pkt I umorzył postępowanie w zakresie żądań opublikowania przeprosin, w pkt II odrzucił pozew w zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia

ponad kwotę 60.000 zł, w pkt III zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 20.000 zł z ustawowymi odsetkami, w pkt IV w pozostałym zakresie powództwo oddalił, a w pkt V i VI wyrzekł co do kosztów procesu. **W trakcie tego postępowania nie był podnoszony przez żadną ze stron zarzut spełnienia świadczenia.**

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, I ACz 782/13 zmienił ww. wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie w ten sposób, że oddalił powództwo w zakresie żądania opublikowania przeprosin, zasądził od strony powodowej Telewizji (...) S.A. na rzecz pozwanego S. B. kwotę 40.000 zł z ustawowymi odsetkami oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie.

Zawiadomieniem z dnia 30 sierpnia 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze w Krakowie wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko stronie powodowej z wniosku pozwanego w celu wyegzekwowania należności w kwocie 40.000 zł i odsetek w kwocie 60.813,63 zł – na podstawie tytułu wykonawczego: wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 25 października 2004r., sygn. akt I C 1771/01, wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt I ACa 979/05, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 r., sygn. akt III CSK 358/06, wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt I ACa 459/07, wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, I ACz 782/13.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13 odmówiono pozwanemu zwolnienia od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym i ustanowienia adwokata z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej, a w jego uzasadnieniu Sąd stwierdził, że na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. zasądzono pozwanemu kwotę 40.000 zł, którą powinien już otrzymać wobec prawomocności wyroku lub też może ją wyegzekwować.

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się Sąd na dokumentach urzędowych, które nie budziły jego wątpliwości i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w dokumentach tych stwierdzone. Sąd oddalił wnioski pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, zgłoszone w dniu 9 kwietnia 2014 r. (k. 113, czas rozprawy 00:01:35 i nast., 00:17:36 i nast.) - na okoliczność ustalenia, że tytuł wykonawczy jest prawidłowy i nie ma podstaw do pozbawienia go wykonalności oraz na okoliczność sytuacji materialnej i życiowej pozwanego oraz zgłoszone w dniu 12 maja 2014 r. (k. 137, czas rozprawy 00:01:20 i nast., 00:05:46 i nast.) - na okoliczność, że zarzut potrącenia jest przedawniony. Kwestia sytuacji materialnej i życiowej powoda nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Natomiast zagadnienia prawidłowości tytułu wykonawczego, braku podstaw do pozbawienia go wykonalności i skuteczności zarzutu potrącenia sprowadzają się do oceny prawnej, a nie do ustalania faktów, a co do oceny prawnej dowodów, w szczególności dowodu z przesłuchania stron, nie przeprowadza się. Dodatkowo zaznaczyć należy, że wniosek ten był spóźniony (istniała możliwość jego zgłoszenia w uzupełnieniu odpowiedzi na pozew).

W uzasadnieniu Sąd podkreślił, że strona powodowa w powództwie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności podniosła dwie okoliczności. Po pierwsze wskazała na złożenie oświadczenia o potrąceniu wypłaconej uprzednio pozwanemu kwoty (75.000 zł) po uprawomocnieniu się pierwszego orzeczenia Sądu Okręgowego w Krakowie w niniejszej sprawie, zmienionego wyrokiem Sądu Odwoławczego, które zostało następnie uchylone przez Sąd Najwyższy, z kwotą zasądzoną mu ostatecznie wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie (40.000 zł). Po drugie, podniosła zarzut, że doszło do zaspokojenia roszczenia, który to zarzut nie podlegał wcześniej rozpoznaniu.

Wbrew jednak stanowisku pozwanego prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 roku, sygn. akt I ACa 526/13 nie stanowi kolejnego tytułu uprawniającego do wypłaty na jego rzecz kwoty 40.000 zł. Uchylenie wyroków z dnia 25 października 2005 r. i z dnia 14 października 2005 r. i z dnia powoduje, że obowiązki świadczenia w nich stwierdzone nie mogły już być egzekwowane.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy rozstrzygnął o zasadności pozwu wyrokiem z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07, a sprawa z powództwa S. B. przeciwko Telewizji (...) S.A. o ochronę dóbr osobistych została ostatecznie zakończona dopiero prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r., sygn.

akt I ACa 526/13 zasądającym na rzecz pozwanego kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Ostatecznie jego roszczenie w sprawie - w części dotyczącej zapłaty - zostało uwzględnione wyłącznie na kwotę 40.000 zł. Zasadny był zatem zarzut, że doszło do zaspokojenia roszczenia, skoro strona powodowa zapłaciła pozwanemu kwotę wyższą.

W sprawie o sygn. akt I C 784/07 Sąd Okręgowy rozpoznając żądania stron (po uchyleniu wcześniejszego orzeczenia Sądu Okręgowego) nie badał kwestii, czy doszło do zaspokojenia roszczenia, a zarzutu tego (tj. wniosku o oddalenie powództwa umotywowanego faktem zaspokojenia dochodzonego roszczenia) nie podnosiła też strona powodowa (pozwana w tamtej sprawie).

Strona powodowa wydanego w tej sprawie rozstrzygnięcia zasądającego sama środkiem zaskarżenia nie kwestionowała. Sąd badając ponownie sprawę po uchyleniu dokonał wyłącznie merytorycznej oceny zasadności zgłoszonych roszczeń pozwu przez pryzmat zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i regulacji prawnych dotyczących odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych.

Wbrew zatem stanowisku pozwanego zarzut spełnienia świadczenia nie był w sprawie wcześniej przedmiotem rozpoznania. Skoro okoliczność ta nie stanowiła podstawy rozstrzygnięcia w sprawie I C 784/07, to zdaniem Sądu Okręgowego należy uznać, że strona powodowa zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. może podnosić ten zarzut na etapie postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Zgodnie bowiem z brzmieniem tego przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Brzmienie tego przepisu pozwala bowiem także przyjmować, że może mieć on zastosowanie w przypadku, gdy zarzut nie był zgłoszony i z tego właśnie powodu nie był przedmiotem rozpoznania. Takiemu rozumieniu przepisu nie sprzeciwiają się skutki prawomocności orzeczenia stanowiącego tytuł wykonawczy, jeżeli uwzględni się, że art. 840 § 1 pkt 2 in fine stanowi regulację szczególną, zezwalającą na podniesienie zarzutu spełnienia świadczenia w ramach powództwa opozycyjnego także po zamknięciu rozprawy (por. D. Zawistowski, Komentarz do art. 840 k.p.c., stan prawny 2012.05.03, LEX).

Sąd I Instancji uznał, że spełnienie przez (...) S.A. świadczenia na podstawie uchylonych wyroków z dnia 24 października 2005 r. i 14 października 2005 r. (wyższego, aniżeli ostatecznie zasądzone wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r.) stanowi zdarzenie prawne, którego następstwem jest wygaśnięcie zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym. Ta okoliczność przesądza zatem o zasadności złożonego powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w świetle regulacji art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Natomiast podnoszony przez stronę powodową zarzut potrącenia nie mógł zostać uwzględniony. Wierzytelności z tytułu czynu niedozwolonego nie mogą podlegać potrąceniu zgodnie z art. 505 pkt 3 k.c., a z taką wierzytelnością mamy niewątpliwie do czynienia w niniejszej sprawie (zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych). Przesłanką bowiem dochodzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z art. 448 k.c. jest zawinienie sprawcy naruszenia, a zatem zachowanie sprawcy obiektywnie bezprawne i subiektywnie zarzucalne, a przepis ten umiejscowiony został w rozdziale regulującym odpowiedzialność za czyny niedozwolone.

Powołane przez pozwanego postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, na mocy którego odmówiono mu zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej, a w którego uzasadnieniu stwierdzono, że na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. zasądzone mu kwotę 40.000 zł, którą pozwany powinien już otrzymać lub też może ją wyegzekwować, jest stanowiskiem tego Sądu, które nie wiąże sądu w niniejszej sprawie, gdyż orzeczenie to nie należy do rozstrzygnięć przewidzianych w art. 386 § 6 k.p.c.

O kosztach procesu w pkt II Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zarzucając:

1/ naruszenie prawa materialnego (art. 5 kc) przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

2/ naruszenie wielu przepisów postępowania, ponieważ mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe podstawy wniósł o:

- zmianę zaskarżonej części wyroku przez oddalenie powództwa lub uchylene zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania;

- zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych;

- nieobciążanie pozwanego kosztami procesu

- zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata A. Ż. w K. ul. (...).

W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł, że powoływanie się przez powoda w niniejszym postępowaniu na spełnienie świadczenia było bezzasadne, w świetle ustaleń Sądu, że w poprzedniej sprawie taki zarzut nie był podnoszony, więc nie był też rozpoznawany.

W niniejszej sprawie nastąpiło spełnienie świadczenia kwoty 75.000 zł oraz 10.122,42 zł w dniu 5.XI.2005r.tj.w dniu kiedy strona powodowa dokonała przelewu tych środków na rachunek pozwanego. Natomiast przez okres 14 lat trwały nadal szykany pozwanego co doprowadziło go do ciężkiego rozstroju zdrowia, stał się wrakiem człowieka niezdolnym do pracy /zresztą na skutek zszargania mu opinii przez stronę powodową nie mógł znaleźć żadnej pracy/. Nadal jest prześladowany i szukanowany. Nie wszyscy wiedzą o wyrokach uniewinniających powoda. Kwota 40.000 zł wraz z odsetkami tylko w niewielkim stopniu rekompensuje powodowi doznane krzywdy i straty. Świadczenie przeto nie zostało więc spełnione. Poprzedni pełnomocnicy strony powodowej nie podnosili zarzutu spełnienia świadczenia ani potrącenia, dopiero nowi pełnomocnicy podnieśli te zarzuty. Takie działanie strony powodowej jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. To działanie strony powodowej nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony (art. 5 kc).

Zdaniem pozwanego w niniejszej sprawie nie został spełniony warunek wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego.

Nie zostały też spełnione przesłanki powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 kpc.

Zarówno Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie sygn. akt I C 784/07 w wyroku z dnia 17.XII.2012r. i uzasadnieniu jak i Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 16.VII.2013r.i uzasadnieniu nie wspominały, że pozwanemu nie należy się zasądzona kwota 40.000 zł. Sad Apelacyjny nawet zmienił wyrok i podwyższył zasądzoną przez Sąd pierwszej instancji kwotę 20.000 zł do kwoty 40.000 zł.

Sąd błędnie oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron a zwłaszcza z jego przesłuchania w miejscu jego zamieszkania lub w szpitalu gdy będzie tam przebywał. Na okoliczność, że tytuł wykonawczy jest prawidłowy i nie ma podstaw do pozbawienia go wykonalności, na tragiczną sytuację materialną, zdrowotną i rodzinną, pozwanego, że wstrzymanie egzekucji pozbawia go środków egzystencji i uniemożliwia jego leczenie, ponieważ nie ma pieniędzy nawet na zakup niezbędnych leków powoduje to zagrożenia dla jego zdrowia a nawet życia. Dowód ten nie przedłużył by nadmiernie postępowania, które trwa już kilkanaście lat a doprowadziłyby do należytego wyjaśnienia sprawy.

Pozwany zaskarżył również postanowienie z dnia 9 kwietnia 2014r oddalające wniosek pozwanego o uchylenie zabezpieczenia w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego, domagając się uchylenia tego zabezpieczenia.

Pozwany osobiście złożył pismo zatytułowane apelacją, które stanowi w istocie uzupełnienie apelacji wniesionej w jego imieniu przez pełnomocnika. W uzasadnieniu podkreślił między innymi, że strona powodowa miała świadomość dokonanej zapłaty, gdyż pozwany sam oświadczał, że sumę tę przeznaczył na spłatę długów.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego w uzupełnieniu argumentów apelacji powołał się na wyrażone w podobnych sprawach poglądy, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, to nie mogą być one podnoszone w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji, uznał ją za uzasadnioną.

Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje. Zarzuty apelacji odnoszące się do postępowania dowodowego oraz kwestionujące stan faktyczny są bezzasadne. Istotne bowiem dla sprawy fakty Sąd ustalił w oparciu o dokumenty urzędowe, a fakt zapłaty kwoty 75.000 zł przez stronę powodową był bezsporny.

Ocena dowodów przedstawiona przez Sąd Okręgowy i ich oparcie na zgromadzonym materiale dowodowym nie nasuwa zastrzeżeń.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art.382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 kpc).

Pominięcie dowodu z przesłuchania stron było uzasadnione. Oczywistym jest również, że sąd wydający wyrok, nie jest związany uzasadnieniem postanowienia innego sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych.

Uzasadnionym okazał się zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 kpc

Stosując zasady tzw. apelacji pełnej należy stwierdzić, że obowiązkiem sądu drugiej instancji nie jest rozpoznanie samej apelacji lecz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia.

Istota sprawy sprowadza się do wykładni art. 840 § 1 pkt 2 kpc. Zgodnie z treścią tego przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Zdaniem Sądu Okręgowego przepis ten może mieć zastosowanie w każdym przypadku, gdy zarzut zapłat nie był zgłoszony i z tego właśnie powodu nie był przedmiotem rozpoznania. Ze względu na szczególny charakter tego przepisu, skutki prawomocności orzeczenia stanowiącego tytuł wykonawczy (ani inne względy procesowe) nie stoją na przeszkodzie takiemu rozumieniu tego przepisu.

Jest to stanowisko wysoce kontrowersyjne. W orzecnictwie sądowym zaznaczyły się zasadniczo trzy kierunki wykładni: pierwszy, zezwalający na podnoszenie w powództwie opozycyjnym zarzutu spełnienia świadczenia, a nawet szerzej - wygaśnięcia zobowiązania, bez żadnych ograniczeń, drugi, dopuszczający podnoszenie tego zarzutu pod warunkiem, że został on przeoczony lub pominięty przez sąd na podstawie przepisów szczególnych ustanawiających prekluzję procesową, oraz trzeci, wyłączający w ogóle możliwość oparcia powództwa opozycyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli doszło do niego przed zamknięciem rozprawy (zob. uchwały SN z dnia 21 VII 2010 r.. 111 CZP 47/10. i z dnia 2 II 2011 r.. 111 CZP 128/10 oraz wyroki SN z dnia 3 VII 2008 r.. IV CSK 170/08 i z dnia 19 I 2011 r.. V CSK 199/10).

Jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego wątpliwości te zostały wyjaśnione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r. III CZP 16/12, OSNC 2012/11/129. W uchwale tej Sąd Najwyższy wskazał, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów.

Sąd Apelacyjny podziela przedstawione wyżej stanowisko Sądu Najwyższego i uważa, że przepis ten należy interpretować przy uwzględnieniu innych ważnych regulacji procesowych, w szczególności dotyczących znaczenia prawomocności orzeczenia dla bezpieczeństwa obrotu prawnego w kontekście możliwości egzekwowania prawomocnego wyroku oraz zasady koncentracji materiału dowodowego i zarzutów procesowych – najpóźniej w postępowaniu apelacyjnym. Wszak wznowienie postępowania jest dopuszczalne wyjątkowo w ściśle określonych przypadkach. Względ na te dwie istotne wartości procesowe tj. powagę prawomocnego wyroku oraz sprawność postępowania sprawia, że w ocenie Sądu Apelacyjnego, strona może oprzeć powództwo przeważające na zarzucie spełnienia świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2 kpc) tylko w sytuacji, gdy strona we właściwym postępowaniu nie mogła zgłosić zarzutu spełnienia świadczenia lub z innych wyjątkowych przyczyn tego nie zrobiła. Ciężar wykazania tych okoliczności spoczywa na tej stronie.

Tymczasem strona powodowa w niniejszym postępowaniu nie podjęła nawet próby usprawiedliwienia nie zgłoszenia zarzutu spełnienia świadczenia w postępowaniu w którym zapadły przedmiotowe tytuły wykonawcze, mimo, że o fakcie tym wiedziała.

Strony w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Krakowie, sygn. akt IC 784/07 tylko na marginesie sporu, odnosiły się do faktu zapłaty przez stronę pozwaną kwoty 75.000 zł. Jednak cały czas strona powodowa (pозwana w tamtym procesie) podnosiła zarzuty dotyczące braku zasadności roszczeń dochodzonych przez powoda i z tych jedynie przyczyn wnosila o oddalenie powództwa. Nigdy, nie zgłosiła zarzutu ewentualnego (na wypadek uznania zasadności roszczenia o zadośćuczynienie) oddalenia powództwa z powodu spełnienia już tego świadczenia. Przepis art. 840 § 1 pkt 2 kpc nie przypadkowo wymaga „zarzutu” , gdyż tylko w takim przypadku Sąd ma obowiązek rozpoznać go i odnieść się do niego w uzasadnieniu. Dla strony pozwanej istotne jest bowiem z jakiej przyczyny następuje oddalenie powództwa tj. z braku zasadności czy na skutek spełnienia świadczenia albo potrącenia wzajemnej wierzytelności. Strona powodowa nigdy nie twierdziła, że spełniła dochodzone przez powoda świadczenie, to bowiem cały czas kwestionowała. Fakt zapłaty traktowała jako na zdarzenie przymusowe, które nastąpiło w związku z uprawomocnieniem się wyroku i możliwością jego egzekucji.

Z braku zarzutu spełnienia świadczenia, ani Sąd Okręgowy, ani Sąd Apelacyjny nie odniosły się w żaden sposób to tego faktu, a strona pozwana wówczas, w żaden sposób tego nie kwestionowała.

Istotne, ze względów procesowych jest również to, że w niniejszej sprawie strona powodowa w postępowaniu apelacyjnym nie zakwestionowała ustaleń faktycznych Sądu I Instancji w przedmiocie braku zarzutu spełnienia świadczenia w postępowaniu o sygn. akt IC 784/07 (I A Ca 526/13), ani takim twierdzeniom pozwanego podnoszonym

na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 grudnia 2014r. W tej sytuacji Sąd nie miał podstaw do kwestionowania tej okoliczności.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej wyroków Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 784/07 oraz Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 526/13, I A Cz 782/13, gdyż w istocie tylko one podlegają wykonaniu i do skutków wynikających z tych orzeczeń ogranicza się interes stron. Pozostałe tytuły albo nie zawierają roszczeń podlegających wykonaniu, albo zostały uchylone i zastąpione tymi dwoma, więc nie mogą być egzekwowane w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 kpc. Ponieważ jednak komornik wszczął również egzekucję na podstawie tych tytułów strona powodowa miała interes w ich uchyleniu.

Z uwagi na prawomocne zakończenie niniejszego postępowania rozpoznanie zażalenia w przedmiocie uchylecia zabezpieczenia stało się zbędne, gdyż upada ono z mocy samego prawa. Z tego względu Sąd umorzył postępowanie zażaleniowe na podstawie art. 355 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.

Mając na uwadze przedstawione racje Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania za obie instancje rozstrzygnięto w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy w oparciu o przepisy art. 98 k.p.c., 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348).

Wobec zwolnienia pozwanego od opłaty sądowej Sąd nakazał ściągnąć brakującą opłatę od strony przeciwnej stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz.1398 ze zm.).

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu pozwanego orzeczono na zasadzie § 2 ust. 1 i 3, § 6 pkt 6 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.), przyznając pełnomocnikowi wynagrodzenie powiększone o stawkę podatku VAT.